

Roman Biliński

Z piśmiennictwa obcego, techniczno-konserwatorskiego za rok 1961 i I kwartał 1962 r.

Ochrona Zabytków 15/4 (59), 92-93

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z PIŚMIENICTWA OBCEGO, TECHNICZNO-KONSERWATORSKIEGO ZA ROK 1961 i I KWARTAŁ 1962 r.

ANALIZY, OZNACZENIA I POMIARY

W. BABAJEW, H. DAŃSZYNA—
Uskor'ennyj mietod opriedielenija
jodnych czisiej żirnych spirtow i żir-
nych kisłot (Szybka metoda ozna-
czania liczb jodowych alkoholi tłu-
szczowych i kwasów tłuszczowych),
Masłobojno-żirowaja Promyszen-
nostj. t. 27, nr 10, 1961, s. 30.

Pewna i dokładna metoda, któ-
rą autorzy zalecają daje doskonale
wyniki, skraca znacznie czas ana-
lizy (wielokrotnie) oraz eliminuje
użycie substancji wysokotoksycz-
nych. Artykuł zawiera dokładny
opis przyrządzania roztworów i me-
tody miareczkowania oraz wzór,
według którego oblicza się liczbę
jodową. Charakterystyczne zesta-
wienie wyników oznaczeń uzyska-
nych omawianą metodą z wynika-
mi otrzymanymi metodą Hübla —
uważaną dotychczas za najdokład-
niejszą wykazuje minimalne odchy-
lenia, nie mające praktycznego zna-
czenia jako różnice, a wyniki obu
metod należy uważać za pokrywa-
jące się z najwyższą ścisłością.

F. E. CRITSCHFIELD, D. P.
JOHNSON — Chemical analysis of
polymers (Chemiczna analiza poli-
merów), Analytical Chemistry, t. 33,
nr 13, 1961, s. 1834—1836.

Artykuł zawiera opis niektórych
metod i sposobów analizy chemicz-
nej dla oznaczeń charakterystycz-
nych własności budowy i identyfi-

kacji polimerów. Podana metodyka
wskazuje przejście jak przepro-
wadza się oznaczenia zawartości
monomerów w kopolimerach, śła-
dów metali w polimerach, bardzo
małych ilości polimerów w różnych
substancjach nieorganicznych oraz
organicznych. Ważne też z punktu
widzenia czystości i tym samym
własności polimerów (szkodliwego
oddziaływania na obiekt, z którym
kontaktuje i innych cech) jest omó-
wienie metodyki oznaczania w nich
grup końcowych. Artykuł wnosi
dużo nowego i cennego materiału
dla pracowni analitycznych, który
powinien być wykorzystany też w
laboratoriach chemicznych, współ-
pracujących z pracownikami kon-
serwatorskimi.

P. W. MIELENTJEW — Miec-
haniczeskije ispytanja polimernih
mat'eriałow (Mechaniczne badania
polimerów), Plastik'eskiye Massy,
nr 12, 1961, s. 39—51.

Omówione metody i sposoby
oraz aparatura, służąca do fizyko-
i termomechanicznych pomiarów,
oznaczeń i badań polimerów są
precyzyjne i dają bardzo dokładne
wyniki. Analogiczne metody badań
przeprowadzane są z dużą precyzją
i dokładnymi wynikami na metalo-
wych elementach stanowiących róż-
ne konstrukcje. W artykule pod-
kreślono jako zagadnienie dużej
wagi przygotowanie rozmaitych
próbek tworzyw sztucznych (kształ-
tek), racjonalne ich formowanie za

pomocą odpowiednich urządzeń, oraz
opisano budowę urządzeń do bada-
nia wytrzymałości przy wielu ro-
dzajach i kierunkach oddziaływa-
nia na nie siły odkształcającej. Opi-
sano i omówiono przyrządy po-
miarowe oraz sposoby otrzymywania
wyników opartych na ich stosowa-
niu. Autor omawia również aparatu-
rę i metody oraz rezultaty zakoń-
czenia prac nad badaniem wytrzy-
małości tworzyw sztucznych na
skręcanie i rozciąganie w różnym
zakresie temperatur.

F. SMIT — Het meten van de
waterdampdoorlatendheit van kunst-
stoffolies (Mierzenie przenikliwości
pary wodnej przez błony z twor-
zyw sztucznych), Plastica, B. 15,
nr 12, 1962, s. 94.

Autor omawia ogólnie stosowaną
w Holandii nową metodę pomiarów
przepuszczalności pary wodnej w
ustalonych warunkach dla błon wy-
prowadzonych z różnych tworzyw
sztucznych. Przy zastosowaniu tej
metody (znormalizowane warunki
pomiarów), uzyskuje się bardzo do-
kładne wyniki nawet wobec tak
małego stopnia przepuszczalności
jak 0,1 g na m² w 24 godzinach.
Opisany sposób pomiaru przepu-
szczalności jest modyfikacją meto-
dy Patra. Opisana w artykule me-
toda powinna znaleźć zastosowanie
w laboratoriach chemicznych zaj-
mujących się stosowaniem tworzyw
sztucznych w zakresie zabezpiecze-
nia obiektów zabytkowych.

KOROZJA

J. BOMAR — Ob iskusstwiennom zarażenji obrazcow plastmass sporamii tiest — gribow dla ispytanja ich ustojcziwosti k mikrobiologiczeskoj korozji (O sztucznym zakażeniu próbek mas plastycznych wzorcowymi zarodnikami grzybków dla zbadania odporności na korozję mikrobiologiczną), *Plasticheskie Massy*, nr 1, 1962, s. 68—70.

Badania w zakresie korozji mas plastycznych wywołanej przez drobnoustroje. Autor omawia nie stosowaną dotychczas metodę, która została opracowana w oparciu o doświadczenia z *Aspergillus niger*. Nowa metoda sztucznego zasiewu zarodników jest tzw. metodą suchą, w przeciwieństwie do poprzednio stosowanych badań, w których posługiwano się wodną zawiesiną zarodników. Zasiew wodny jest mniej aktywny od suchego. Prób dokonywano na foliach z polichlorku winylu.

D. L. ANDERSON, D. E. FLOYD — Corrosion control advantages of polyamideepoxy coatings (Skuteczne opanowanie korozji przez pokrycie powłokami żywic poliamidowo-epoksydowych), *Corrosion*, t. 17, nr 12, 1961, s. 9—12, s. 14, s. 16—17.

Autorzy omawiają fizyczne i chemiczne własności powłok oraz ich zalety jako materiałów zabezpieczających metale przed korozją. Podają nadto kierunki ich zastosowania.

TWORZYWA SZTUCZNE

V. MORICI, F. PROTOSPATARO — La permeabilità al gas delle pellicole plastiche (Przenikanie gazów przez folie plastikowe), *Materie Plastiche*, t. 27, nr 12, 1961, s. 1136—1145.

Artykuł omawia teorię przenikania gazów przez błony, wyjaśnia rolę współczynników przenikalności gazów i podaje wytyczne w zakresie przeprowadzania jej pomiarów. Autorzy rozważają wpływ takich czynników jak: procentowej zawartości plastifikatorów, stopnia polimeryzacji tworzywa, grubości wyprowadzonej błony i jej naswietlanie oraz ciśnienia gazu.

Nadto zestawiają stopnie przepuszczalności błon wyprowadzonych z różnych gatunków i typów octanu celulozy i z niektórych innych polimerów.

Prospects for P. V. A. (Perspektywy P. A. W. — polialkoholu winylowego), *British Plastics*, t. 35, nr 2, 1962, s. 72—74.

Artykuł omawia szeroko własności — przede wszystkim błon wyprowadzonych z roztworów polialkoholu winylowego. Daje przegląd dużych możliwości ich zastosowania i użyteczności, kwalifikując je jako materiał rokujący duże nadzieje. Artykuł ten niewątpliwie zainteresuje konserwatorów i chemików współpracujących z pracownikami konserwatorskimi zwłaszcza, że polialkohol winylowy jest przedmiotem intensywnych badań jako substancja chemiczna i jako materiał użytkowy ujawniający coraz to nowsze ciekawe własności.

R. L. THORKILDSEN — Designing with plastics (Zagadnienia typowania tworzyw sztucznych. *Plastics Technology*, t. 7, nr 12, 1961, s. 26—32.

Autor omawia stosowanie tworzyw sztucznych pod kątem zalet i zastrzeżeń. Ich własności — cechy przebadane i stwierdzone oraz nie stwierdzone są tematem artykułu omawiającego konieczność korzystania z kooperacji specjalistów różnych branż i dziedzin, zajmujących się użytkowaniem i badaniem tworzyw sztucznych. Autor widzi nieodzowność takiej współpracy w projektowaniu użycia tworzyw sztucznych w każdym kierunku poważniejszych prac; przebadanie tak własności materiałów tworzywowych jak też środowiska i techniki ich stosowania.

W. BARTUSCH — Verklebungs — Studien an Packstoffen (Studia nad klejeniem opakowań), *Adhäsion*, t. 6, nr 1, 1962, s. 1—8.

Pod niezachęcającym konserwatora tytułem, artykuł zawiera wiele cennego materiału wyjaśniającego często skomplikowane dla niego zagadnienia. Autor omawia własności klejów w zależności od różnych czynników. Wyjaśnia, że ilość uży-

tego materiału zależy od jego cech reologicznych, od sposobu nasycania nim podłoża klejonego i od charakteru tego podłoża. Omawia metody badań wytrzymałości klejenia i wyznaczania najlepszych jego warunków. W zależności od grubości naniesionej warstwy kleju na różne podłoża omawia warunki klejenia klejami skrobiowymi, celulozowymi i zwierzęcymi, jak też przedstawia sposoby badań wytrzymałości powierzchni sklejonych na oddzieranie.

H. STECHER — Fischleim — ein vielseitiger Rohstoff (Klej rybi — wielostronny surowiec), *Adhäsion*, t. 6, nr 1, 1962, s. 8—10.

Opisano zalety i zastosowanie klejów rybich. Ten typ kleju stosowany jest jako spoiwo wiążące np. gips czy też parkiet mozaikowy, nadto jako środek naturalny, nadający się do modyfikacji niektórymi wysokocząsteczkowymi substancjami syntetycznymi. Środki modyfikujące jak emulsje polioctanowe lub roztwory polieterów winylowych czynią z klejów rybich doskonałe i trwałe kleje: z emulsjami polioctanu winylowego do sklepania drewna z dodatkami polieterów do wyrobu taśm klejących.

P. J. BAKKER — Enkele verouderingseigenschappen van gewapende kunststoffen (Niektóre cechy starzenia się tworzyw wzmocnionych), *Plastica*, t. 15, nr 2, 1962, s. 76—79.

Pomimo, iż artykuł dotyczy starzenia się tworzyw wzmocnianych, to jednak omawiane w nim zagadnienia wiążą się ściśle z wieloma aktualnymi problemami i pracami konserwatorskimi. Np. opisany wpływ szkła — zależnie od jego składu (rodzaj) — na degradację polimeru, może dotyczyć uzupełnienia ubytków witraży i sklepania ich części lub destrukcyjnego wpływu nałamu apretury, w przypadku zabezpieczania i wzmocniania zniszczonych tkanin. Referowane problemy odnoszą się do oddziaływania na tworzywo sztuczne takich czynników jak szkło, apretury tkanin, promieniowania słonecznego i wilgoci.

Roman Biliński